

Kontaktperson

Enheten för Samhällsskydd och beredskap

Carolina Ellberg

Carolina.Ellberg@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet

Socialdepartementet

Remissyttrande angående utredningen Hälsa- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga, SOU 2022:6

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker utredningens förslag i stora drag men har synpunkter, tillägg eller ändringsförslag på ett antal punkter.

Genomgående för utredningen saknas resonemang kring den regionala beslutsnivån samt civilområdenas betydelse och behovet att denna nivå inkluderas för att inte tappa det större perspektivet kring situationen och dess följder i samhället i händelse av samhällsstörningar av olika slag. Som högsta totalförsvarsmyndighet och med ett geografiskt områdesansvar anser länsstyrelserna att den regionala nivåns betydelse för samordning och förmåga att väga mellan olika intressen för genomförande av åtgärder är av stor vikt och bör beaktas och belysas tydligare.

Vidare ifrågasätter bland annat Länsstyrelsen Skåne införandet av begreppet katastrof enligt förslaget beskrivet i avsnitt 1.5. Dock tillstyrks de förslag i samma förordning som berör samordnad och gemensam planering mellan kommuner och regioner, krav på att lämna hjälp och utökad föreskriftsrätt på området. Länsstyrelsen Skåne anser att utredningens förslag skapar bättre förutsättningar för tydligare vägledning och styrning från centralt myndighetshåll.

Författningsförslag 1.1 – 1.4

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker utredningens förslag till ändring i smittskyddslagen (1.1), förslag till ändring i lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (1.2), förslag till ändring i lagen om utrymning och inkvartering med mera under höjd beredskap (1.3) samt förslag till ändring i patientsäkerhetslagen (1.4) och har inga ytterligare kommenterar på dessa.

Författningsförslag 1.5 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker majoriteten av författningsförslagen i 1.5 med tillägg av synpunkter samt avstyrker förslaget på införandet av begreppet katastrof och katastrofläge enligt nedan följande argumentation.

Länsstyrelsen Skåne avstyrker utredningens förslag till ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 2 Kap. §8 av begreppet katastrof. Begreppet katastrof riskerar vara missvisande, då synonymer till katastrof bland annat innefattar stor olycka, plötslig förstörelse, förödelse osv. vilket inte nödvändigtvis innefattar alla de scenario som det vid användning skulle appliceras på. Om utredningen väljer att fortsätta att använda begreppet katastrof så bör faran med att ändra sedan tidigare etablerade begrepp, samt risk för sammanblandning mellan begreppen katastrofläge och katastroftillstånd beaktas.

Länsstyrelsen Skåne föreslår att det specifika begrepp som ska införas behöver vidare utredas för att säkerställa lämpligheten och minska risken för begreppsförvirring. Ett sådant begrepp skulle till exempel kunna vara kris och krisläge, då detta exempelvis skulle vara mer precist i stället för katastrof. De situationer som innefattas i begreppet, enligt vår tolkning, är situationer i hälso- och sjukvården där resurserna är otillräckliga för att utföra vård som inte kan anstå med normala kvalitetskrav, samt där det inte heller är möjligt att inom kort tidsram tillföra nödvändiga resurser. Detta kan utlösa en kris som kan föranleda att en kommun eller region måste få hjälp ifrån andra kommuner och regioner. Därav passar inte begreppet katastrof i utredningens sammanhang, utan det finns behov av att komma fram till ett mer passande begrepp.

Länsstyrelsen Skåne ifrågasätter också användningen av begreppet katastroftillstånd, då vi anser att respektive berörd kommun eller region är bäst lämpade att bedöma och benämna händelsen. Det bör inte ligga på regeringen eller av regeringen utsedd myndighet att avgöra.

Gällande skrivelsen angående samverkan så saknas den regionala nivån och civilområden. Länsstyrelsen Skåne anser att det behövs ett tydligare beaktande av den regionala nivån och civilområdenas roll i kris och krig i utredningens resonemang. Den regionala nivåns betydelse för samordning och genomförande av åtgärder i kris och krig bör inte underskattas. Inte minst enligt den nya regionala indelningen om sex geografiska områden i Sverige för statliga förvaltningsmyndigheter som sammanfaller med de indelningar som gjorts för civilförsvarsområdena som Regeringen beslutade om den 25 maj 2022. Länsstyrelserna och civilområdesansvariga länsstyrelser har utpekad uppgift att väga mellan olika intressen och har ett bredare perspektiv att föra till

diskussionsbordet i olika ställningstagande, vilket kan vara av avgörande betydelse under en pågående samhällsstörning.

Dessutom menar Länsstyrelsen Skåne att det finns ett behov av tillägg av en uttrycklig skyldighet för kommuner och regioner att samverka med civilområdeschefen och/eller länsstyrelserna i respektive län. Utredningen om civilt försvar (SOU 2021:25) föreslog att civilområdeschefen skulle få mandat att prioritera hälso- och sjukvård under höjd beredskap. Även om det medicinska ansvaret finns hos kommuner och regioner så vill länsstyrelsen framhäva behovet av att se samhällsstörningar som påverkar hälso- och sjukvården ur ett större perspektiv, där dessa också kan ha omfattande påverkan på övriga delar av samhället som inte direkt är sjukvårdsrelaterade.

Länsstyrelsen Skåne föreslår att som tillägg till förslaget att införa en skyldighet att samverka med och utbyta lägesbildsinformation med civilområdet och/eller länsstyrelsen i HSL.

Länsstyrelsen Skåne saknar dessutom utförliga resonemang om privata aktörer och deras roll i krisberedskapssystemet. Privata vårdgivare bedriver både vård både på sjukhus och vårdcentraler, och inom primärvården så drivs ca 50 % av dessa i dagsläget i Skåne i privat regi.

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker de förslag som framförs i kap 16 a om skyldighet att lämna hjälp och beslut om katastroftillstånd med reservation för tolkningen av begreppet katastroftillstånd är problematiskt så som det står beskrivet i 2 kapitlet samt den regionala nivåns betydelse. Dock betonar Länsstyrelsen Skåne, som högsta totalförsvarsmyndighet och med ett geografiskt områdesansvar, den regionala nivåns betydelse för samordning och förmåga att väga mellan olika intressen för genomförande av åtgärder är av stor vikt och bör beaktas och belysas tydligare än vad som framkommer samt den regionala nivåns roll i dessa beslut och samordningen av utförandet. Länsstyrelsen har inte för avsikt att ta medicinska beslut men anser att det i dessa situationer kan finnas andra perspektiv som behöver lyftas där Länsstyrelserna kan bidra med dessa.

Författningsförslag 1.6 Förslag till förordning om viss planering av hälso- och sjukvård och om tjänsteman i beredskap

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker den nya förordningen, i synnerhet kring kravet om tjänsteman i beredskap.

Det hade varit önskvärt om kravet på tjänsteman i beredskap även omfattade kommunerna.

Författningsförslag 1.7 och 1.8.

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker förslaget till förordning om ändring med vissa förmyndigande för Socialstyrelsen att meddela föreskrifter med mera (1.7) samt förslaget om förordning om ändring i högskoleförordningen (1.8).

Författningsförslag 1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen med instruktion för Socialstyrelsen

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker förslaget om ett beredskapsråd för hälso- och sjukvårdsfrågor, men tillägger att Länsstyrelserna och eller civilförsvansområdets kansli bör inkluderas till fullo i beredskapsrådet och inte endast vid behov.

De som medverkat i ärendet

Beslutet har fattats av Landsöverdirektör Ola Melin med handläggare Carolina Ellberg som föredragande. I ärendets beredning har även Avdelningschef Patrik Åkesson, Beredskapsdirektör Marcus Björklund, samt beredskapshandläggare Amanda Elander och Johan Svensson deltagit. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.